

SXEDIO.GM3

31.10.1954: Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΦΘΑΝΕΙ ΣΤΑ ΗΝΩΜΕΝΑ ΕΘΝΗ ΚΑΙ ΑΡΧΙΖΕΙ ΕΠΑΦΕΣ ΓΙΑ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΣΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΓΙΑ ΕΓΚΡΙΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ

Ενόψει της συζήτησης της προσφυγής της Ελλάδας στα Ηνωμένα Έθνη για την Κύπρο, η οποία είχε ήδη εγγραφεί στην ημερήσια διάταξη της Γενικής Συνέλευσης, ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος έφθασε στη Νέα Υόρκη συνοδευόμενος από το δήμαρχο Λευκωσίας Θεμιστοκλή Δέρβη, στις **31** Οκτωβρίου.

Τον υποδέχθηκαν οι Κύπριοι της Αμερικής, μέλη της Επιτροπής για τη Κύπρο και Ελλαδίτες διπλωμάτες με επικεφαλής τον πρόξενο της Ελλάδας και ο πρώην μόνιμος αντιπρόσωπος της Ελλάδας στα Ηνωμένα Έθνη, Αλέξης Κύρου.

Από αυτή τη στιγμή ο Μακάριος στρώθηκε στη δουλειά με μια παράλληλη προσπάθεια των διπλωματών από την Ελλάδα για επίτευξη του τελικού στόχου, της έγκρισης δηλαδή ψηφίσματος και τον ΟΗΕ υπέρ της Κύπρου.

Η συζήτηση του Κυπριακού πρώτα στην Πολιτική Επιτροπή και ύστερα στην Ολομέλεια προγραμματιζόταν να αρχίσει στα μέσα Δεκεμβρίου κι έτσι απέμεινε πολύς ακόμα καιρός μέχρι τότε για καλύτερη προετοιμασία.

Οι αποστολές της Ελλάδας και της Κύπρου με επικεφαλής τον Αλέξη Κύρου και τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο κινήθηκαν προς όλες τις κατευθύνσεις, προς φίλους και "εχθρούς" για να εξασφαλίσουν την απαιτούμενη πλειοψηφία που χρειαζόταν για το ψήφισμα υπέρ της Κύπρου δεδομένης της προηγούμενης επιτυχίας κατά την οποία είχε ληφθεί απόφαση για εγγραφή του Κυπριακού στη γενική συνέλευση.

Η συζήτηση του ψηφίσματος στην Πρώτη Πολιτική Επιτροπή του οποιουδήποτε ψηφίσματος θα απαιτούσε "σιδεροκέφαλες" ψήφους και τα δύο τρίτα των μελών, πράγμα πολύ δύσκολο.

Ο Μακάριος συναντήθηκε τις πρώτες μέρες με τους αντιπροσώπους της Λιβηρίας και της Αβησσυνίας και στις 5 Νοεμβρίου μίλησε σε δημοσιογραφική διάσκεψη σε ειδική αίθουσα του ΟΗΕ όπου ανέλυσε την κατάσταση που επικρατούσε στην Κύπρο και τις επιδιώξεις του Κυπριακού λαού.

Ανέφερε ο Μακάριος:

Αισθάνομαι εξαιρετικά ευτυχής απευθυνόμενος προς τους αντιπροσώπους του Τύπου, προς τους οποίους επιθυμώ να εκθέσω δι' ολίγων το κυπριακό ζήτημα, το οποίο εκκρεμεί τώρα ενώπιον των Ηνωμένων Εθνών. Ως όλοι σας γνωρίζετε **80.2%** του πληθυσμού της Κύπρου είναι Έλληνες. Από του **1878** η νήσος ευρίσκεται υπό βρετανικήν διακυβέρνησιν.

Ο Ελληνικός λαός της νήσου επεζητεί πάντοτε την εθνικήν του ελευθερίαν, και έθεσεν επιμόνως ενώπιον της βρετανικής κυβερνήσεως την αξίωσιν του προς αυτοδιάθεσιν, άνευ όμως αποτελέσματος, καθ ότι η στάσις της βρετανικής Κυβερνήσεως, υπήρξε πάντοτε αρνητική.

Κατόπιν της αποφάσεως της Γενικής Συνελεύσεως της **16ης** Δεκεμβρίου **1952** επί του δικαιώματος της αυτοδιαθέσεως των μη αυτοκυβερνωμένων περιοχών, αίτησις αξιούσα αυτοδιάθεσιν υπεβλήθη εκ μέρους του Κυπριακού λαού εις τον Γενικόν Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών, την **10ην** Αυγούστου **1953**, συμφώνως προς τα σχετικά άρθρα του Καταστατικού χάρτου των Ηνωμένων Εθνών και της μνημονευθείσης αποφάσεως επειδή όμως δεν υπήρχε τυπικός τρόπος εφαρμογής της αποφάσεως αυτής η Κυπριακή αίτησις δεν ηδύνατο να συζητηθή άνευ της υποστηρίξεως ενός κράτους-μέλους του ΟΗΕ, εφέτος το ζήτημα έχει αναλάβει η Ελλάς τη παρακλήσει του λαού της Κύπρου και συμφώνως προς την διάπυρον επιθυμίαν ολοκλήρου του ελληνικού λαού, ο οποίος θεωρεί το κυπριακό ζήτημα βασικωτάτης σπουδαιότητος. Το ζήτημα έχει συμπεριληφθή εις την ημερησίαν διάταξιν της παρούσης συνόδου της γενικής συνελεύσεως ως θέμα αφορών την εφαρμογήν της αρχής της αυτοδιαθέσεως εις τον Κυπριακόν λαόν.

Κατά την συζήτησιν επί της γραφής του θέματος εις την ημερησίαν διάταξιν ο ηγέτης της βρετανικής αντιπροσωπείας εχρησιμοποίησεν διάφορα επιχειρήματα προς υποστήριξιν της απόψεως ότι η Ελλάς δεν δύναται να έχη εδαφικάς αξιώσεις επί της Κύπρου. Ανεξαρτήτως των υπέρ ή κατά των επιχειρημάτων τούτων φαίνεται ότι ο βρετανικός αντιπρόσωπος παρεγνώρισε τελείως το γεγονός ότι η ουσία του ζητήματος και το θέμα προς συζήτησιν ενώπιον των Ηνωμένων Εθνών είναι η εφαρμογή αυτοδιαθέσεως εις Κύπρον και ουδέν άλλο.

Αποτέλεσμα των επιχειρημάτων τούτων, τα οποία είναι τελείως άσχετα προς την ουσίαν του ζητήματος, υπήρξεν η δημιουργία συγχύσεως εις μερικάς Αντιπροσωπείας αίτινες παρενόησαν την φύσιν του συζητητέου θέματος και την βασικήν αρχήν επί της οποίας τούτο στηρίζεται, ευχαρίστως θα διευκρινήσω, εις απάντησιν προς ερωτήσεις αίτινες πιθανόν να υποβληθώσιν, οιαδήποτε σημεία επί του ζητήματος διά τα οποία υπάρχουν ακόμη αμφιβολία, είναι γεγονός όμως ότι το όλον ζήτημα είναι πολύ καθαρόν, ώστε ουδεμία σύγχυσις να επιτρέπεται.

Οι Κύπριοι είναι τώρα ένας υποτελής λαός διατελούντες υπό ξένον αποικιακόν καθεστώς, ως είναι πολύ φυσικόν επιθυμούν, όπως απαλλαγώσι του αποικιακού καθεστώτος και αξιούσι το δικαίωμα να αποφασίσωσιν περί του μέλλοντος των, το ζήτημα αποτελεί σαφή υπόθεσιν αυτοδιαθέσεως διά την εφαρμογήν της οποίας τα Ηνωμένα Έθνη δεσμεύονται διά του Καταστατικού των Χάρτου. Ηττα της κυπριακής αξιώσεως δι' αυτοδιάθεσιν θα ισοδυνάμει προς ήτταν των αρχών και των αντικειμενικών σκοπών των Ηνωμένων Εθνών και θα συνεπήγετο απώλειαν της παγκοσμίου πίστεως προς τον μέγαν τούτον οργανισμόν.

Προτού αφιχθώ εις την χώραν αυτήν διήλθον ένα δεκαπενθήμερον εν Λονδίνω και μετ' ευχαριστήσεως αντελήφθην ότι σημαντική μερίς της βρετανικής κοινής γνώμης αντιτίθεται εις την επίσημον βρετανικήν πολιτικήν διά την Κύπρον και

υποστηρίζει τη νόμιμον αξίωσιν της νήσου δι' αυτοδιάθεσιν.

Παρετήρησα με απογοήτευσιν ότι η επίσημος πολιτική των Ηνωμένων Πολιτειών δεν έλαβεν εισέτι επί του θέματος τούτου θέσιν συμβιβασομένην περισσότερον προς τας αρχάς και τας γενικάς απόψεις του λαού της χώρας αυτής. Αναμένομεν από το μέγα αμερικανικόν Έθνος διαπνεόμενον από το ευγενές πνεύμα του υπέρ της ελευθερίας, να παράσχη ηγεσίαν εις υποστήριξιν μιας τόσοσν δικαίας υποθέσεως".

Στη συνέχεια ο Μακάριος συναντήθηκε και με άλλες αντιπροσωπείες μεταξύ των οποίων της Ουρουγουάης, της Συρίας, της Νορβηγίας, της Ταϋλάνδης, της Βραζιλίας, της Κούβας, της Βολιβία και της Βενεζουέλας και πολλών άλλων χωρών.

Όμως ο Μακάριος καμιά επαφή δεν είχε με ανατολικές ή σοσιαλιστικές χώρες, αρα το γεγονός ότι οι χώρες αυτές είχαν ψηφίσει υπέρ της Κύπρου ή στη χειρότερη περίπτωση απέσχαν αλλά δεν έδωσαν αρνητική ψήφο κατά την εγγραφή της ελληνικής προσφυγής για την Κύπρο στην Ημερησία διάσταξη της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ.

Με τη Σοβιετική αποστολή που μπορούσε να επηρεάσει μια σειρά από εξαρτώμενες χώρες, ο Μακάριος δεν είχε καμιά επαφή. Μόνο τυχαία συναντήθηκε με τον αντιπρόσωπο της Σοβιετικής Ένωσης, υπουργό Εξωτερικών Βισίνσκι στο ασσανσέρ και τον ευχαρίστησε για τη στάση της χώρας του.

Εγραψε σχετικά στις 20 Νοεμβρίου η εφημερίδα "Εθνικός Κήρυξ" της Νέας Υόρκης:

"Σήμερα την πρωίαν (ο Μακάριος) συνηντήθη εις τον ανελκυστήρα του Κτιρίου της ΟΗΕ μετά του κ. Βισίνσκι, τον οποίον ηυχάρησθησε διά την υποστήριξιν την οποίαν παρέσχεν η αντιπροσωπεία του εις την προ εβδομάδων ψηφοφορίαν επί του Κυπριακού, σημειωτέον ότι ο Αρχιεπίσκοπος δεν επεσκέφθη τας αντιπροσωπείας των κομμουνιστικών χωρών ούτε και των αποικιακών τοιούτων".

Αργότερα ο Μακάριος πήγε στη Βοστώνη όπου έδωσε και δημοσιογραφική διάσκεψη και

παρουσιάστηκε πολύ αισιόδοξος για την έγκριση ψηφίσματος από τον ΟΗΕ για την Κύπρο, είπε ότι όπως πίστευε τα Ηνωμένα Έθνη θα ενέκριναν την αρχή της εφαρμογής της αυτοδιάθεσης στην Κύπρο με ψήφους **34-35** υπέρ με **17** κατά και **10** τουλάχιστον αποχές.

Ο Μακάριος είπε επίσης ότι είχε κατορθώσει να μεταβάλει τις απόψεις τεσσάρων με πέντε αντιπροσωπειών να υποστηρίξουν την Κυπριακή προσφυγή, αλλά δεν αποκάλυψε ποιες ήταν οι αντιπροσωπείες αυτές.

Ταυτόχρονα με τις επαφές του ο Μακάριος υπέβαλε και υπόμνημα προς όλα τα κράτη μέλη του ΟΗΕ παρουσιάζοντας την υπόθεση των Ελλήνων σε μια προσπάθεια ανατροπής των εντυπώσεων που δημιουργούσε η Αγγλική κυρίως αποστολή.

Ανέφερε στο υπόμνημά του ο Μακάριος:

"Ο πληθυσμός της Κύπρου ανέρχεται εις **520.000** εκ των οποίων **80.2%** είναι Έλληνες, **17.9%** διάφοροι μικρότεροι μειονότητες. Από του **1878** η Νήσος ευρίσκεται υπό βρετανικήν διακυβέρνησιν. Ο ελληνικός λαός της Κύπρου επεζητεί πάντοτε την εθνικήν του ελευθερίαν και επί σειράν δεκάδων ετών, έθεσεν επανειλημμένως και επιμόνως την αξίωσιν του προς αυτοδιάθεσιν, άνευ όμως αποτελέσματος.

Η ίδρυσις του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών έφερε μήνυμα ελπίδος προς τον Κυπριακόν λαόν ο οποίος πιστεύων εις τας αρχάς του Καταστατικού Χάρτου του Οργανισμού τούτου, αποβλέπει προς τον ΟΗΕ, αναμένων παρ αυτού το τέλος του αποικιακού κεθεστώτος της νήσου και την ειρηνικήν πραγματοποίησιν του αιωνίου διακαούς πόθου του δι' ελευθερίαν. Κατόπιν της αποφάσεως της Γενικής Συνελεύσεως της **16ης** Δεκεμβρίου **1952** (απ. **673** ν.ι.) επί της εφαρμογής του δικαιώματος της αυτοδιαθέσεως εις τας μη αυτοκυβερνωμένας περιοχάς αίτησις αξιούσα αυτοδιάθεσιν υπεβλήθη εκ μέρους του Κυπριακού λαού εις τον Γενικόν Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών, την **10ην** Αυγούστου **1953**, συμφώνως προς τα άρθρα **1 (2)** και **55** του Καταστατικού Χάρτου και την μνημονευθείσαν απόφασιν.

Επειδή όμως δεν υπήρξε τυπικός τρόπος εφαρμογής της αποφάσεως αυτής, η Κυπριακή αίτησις δεν ηδύνατο να συζητηθή άνευ της υποστηρίξεως ενός κράτους -μέλους του ΟΗΕ.

Εφέτος το ζήτημα έχει αναλάβει η Ελλάς τη παρακλήσει του λαού της Κύπρου και συμφώνως προς την διάπυρον επιθυμίαν ολοκλήρου του ελληνικού Κόσμου, το ζήτημα έχει συμπεριληφθή εις την ημερησίαν διάταξιν της παρούσης συνόδου της Γενικής Συνελεύσεως ως θέμα αφορών την εφαρμογήν της αρχής της αυτοδιαθέσεως εις τον κυπριακόν λαόν.

Παρ' όλον ότι το θέμα αποτελεί καθάραν υπόθεσιν αυτοδιαθέσεως, κατά την συζήτησιν επί τς εγγραφής εις την Ημερησίαν διάταξιν εχρησιμοποιήθησαν διάφορα επιχειρήματα υπό της Βρετανικής πλευράς αποσκοπούντα όπως δημιουργήσουν σύγχυσιν ως προς την φύσιν του συζητητέου θέματος.

Ούτω εχρησιμοποιήθη το επιχειρήμα ότι το υπό συζήτησιν ζήτημα δεν είναι θέμα αυτοδιαθέσεως, αλλά μεταβιβάσεως της κυριαρχίας από την Βρετανίαν εις την Ελλάδα.

Τούτο όμως είναι ανακριβές. Το θέμα, ως έχει εισαχθή υπό της Ελλάδος προς εγγραφήν εις την Ημερησίαν Διάταξιν (έγγραφον Α/2703) και έχει τελικώς γίνει δεκτόν υπό της Γενικής Συνελεύσεως κατόπιν συστάσεως της Γενικής Επιτροπής (θέμα 62) είναι η "εφαρμογή της αρχής της αυτοδιαθέσεως εις τον λαόν της Κύπρου".

Δεν εγείρεται αξίωσις ή ζήτημα εδαφικής μεταβιβάσεως. Συμφώνως προς την αρχήν αυτοδιαθέσεως, εναπόκειται εις ένα λαόν όπως αποφασίση περί του μέλλοντος του και δεν επιτρέπεται σύγχυσις μεταξύ του αποτελέσματος της ασκήσεως του δικαιώματος της αυτοδιαθέσεως και αυτού τούτου του δικαιώματος, το εάν ο λαός της Κύπρου θα αποφασίση όπως καταστή ανεξάρτητος διά της ενώσεως με την Ελλάδα ή όπως αποκτήση ξεχωριστή ανεξαρτησίαν ή όπως παραμείνη εντός της βρετανικής Κοινοπολιτείας είναι ζήτημα αφορών

αυτόν τούτον τον λαόν και αποτελεί υπόθεσιν αυτοδιαθέσεως ανεξαρτήτως της αποφάσεως την οποίαν ήθελεν ούτος λάβει.

Η απόφασις της Γενικής Συνελεύσεως της 27ης Νοεμβρίου 1953 (απ. 742 (VIII)) διαλαμβάνει ότι "αυτοκυβέρνησις δύναται επίσης να επιτευχθή διά συναρτήσεως μετ' άλλου κράτους ή ομίλου κρατών, εάν τούτο γίνη διά της ελευθέρως εκδηλουμένης θελήσεως του λαού.

2. Ελέχθη επίσης ότι η συνθήκη της Λωζάννης αποκλείει την Ελλάδα οιασδήποτε αξιώσεως επί της Κύπρου. Ανεξαρτήτως των υπέρ ή κατά του επιχειρήματος αυτού, σχετικώς με την Ελλάδα, τούτο είναι τελείως άσχετον προς το θέμα, καθ' ότι ως διεκρινίσθη ανωτέρω, το ζήτημα δεν αφορά εδαφικήν αξίωσιν της Ελλάδος, αλλά την αυτοδιάθεσιν του Κυπριακού λαού, ο οποίος δεν έλαβε μέρος εις την συνθήκην εκείνην και τα δικαιώματα του οποίου προς ελευθερίαν δεν δύναται να επηρεασθώσι από αυτήν.

3. Εχρησιμοποιήθη περαιτέρω το επιχείρημα ότι ενδεχομένη απόφασις επί του Κυπριακού δυνατόν να δημιουργήση προηγούμενον εις τα Ηνωμένα Έθνη, δι' αναθεώρησιν Συνθηκών και αλλαγή των συνόρων μεταξύ κρατών ή δι' εδαφικώς αξιώσεως υπό εθνικών μειονοτήτων εις διαφόρους χώρας. Το επιχείρημα τούτο είναι αβάσιμον, Παραγνωρίζει το γεγονός ότι η γενική συνέλευσις των Ηνωμένων Εθνών κάμνει σαφή διάκρισιν μεταξύ της αυτοδιαθέσεως των μη αυτοκυβερνωμένων περιοχών, συγκεκριμένως των αποικιών, αίτινες εμπίπτουν εντός της αρμοδιότητος της, και των περιοχών των συμπεριλαμβανομένων εις την μητροπολιτικήν περιφέρειαν οιασδήποτε χώρας, επί των οποίων ουδεμίαν αρμοδιότητα έχει. Η Κύπρος είναι αποικία και επομένως οιαδήποτε απόφασις επί της αυτοδιαθέσεως της, δεν δύναται να δημιουργήση προηγούμενον εις τα Ηνωμένα Έθνη δι' αναθεώρησιν συνθηκών ή δι' οιασδήποτε αξιώσεις εκ μέρους εθνικών ομίλων εντός της μητροπολιτικής περιφερείας μιας χώρας.

4. Η ύπαρξις εν τη νήσω μικράς τουρκικής μειονότητας έχει επίσης χρησιμοποιηθή ως επιχείρημα διά την άρνησιν αυτοδιαθέσεως εις την Κύπρον. Η επιθυμία όμως της μειονότητας δεν δύναται να στερήση την συντριπτικήν πλειονότητα του δικαιώματος της προς αυτοδιάθεσιν. Η Τουρκία αξίωσε κατά το 1939 και επέτυχε ενσωμάτωσιν του Σαντζακίου της Αλεξανδρέτιας επί τη βάσει τουρκικής πλειονότητος εκ 55% εναντίον της επιθυμίας της αραβικής μειονότητος αποτελουμένης εκ 45%. Ουδείς επομένως δύναται να ισχυρισθή σοβαρώς ότι εις την περίπτωσιν της Κύπρου θα έπρεπεν η επιθυμία μιας πολύ μικροτέρας μειονότητος, να υπερिσχύση της θελήσεως της τεραστίας πλειονότητος. Εκείνο το οποίον η τουρκική μειονότης δύναται να αξιώση νομίμως είναι η κατοχύρωσις των δικαιωμάτων της. Οι Έλληνες ολοψύχως θα εδέχοντο τούτο εν τώ πνεύματι της κατανοήσεως, όπως χαρακτηρίζει τα ελληνικά αισθήματα έναντι του φίλου τουρκικού Έθνους. Αι σχέσεις μεταξύ Ελλήνων και Τούρκων εν Κύπρω υπήρξαν πάντοτε φιλικαί και η επίμονος επιθυμία εκ μέρους των Ελλήνων διά την εθνικήν των ελευθερίαν ουδέποτε έως τώρα επηρέασε δυσμενώς τας σχέσεις ταύτας. Δέον να σημειωθή μετά λύπης ότι εις την προσπάθειαν όπως εμποδισθή ο λαός της Κύπρου θα αποκτήση την ελευθερίαν του μερικοί κύκλοι καταβάλλουν δραστηρίους ενεργείας προς δημιουργίαν μη φιλικών τουρκικών αισθημάτων απέναντι των Ελλήνων.

5. Σημαντική μερίς της υπευθύνου κοινής γνώμης εις Βρετανίαν δεικνύει πλήρη κατανόσην και σεβασμόν προς το δικαίωμα των Κυπρίων προς αυτοδιάθεσιν. Η στάσις του εργατικού Κόμματος εις την Βουλήν των κοινοτήτων και η απόφασις του Κόμματος εις Σκάρμπορω, είναι ενδεικτική της διαθέσεως της Βραττανικής κοινής γνώμης και της αντιθέσεως της προς την επίσημον πολιτικήν επί της Κύπρου.

Αναμένομεν ότι τα Ηνωμένα Έθνη θα σεβασθώσι τας βασικάς αρχάς του Καταστατικού Χάρτου και θα

υποστηρίξωσι το Κυπριακόν αίτημα δι' αυτοδιάθεσιν. Πάσα ψήφος ριπτομένη εναντίον του αιτήματος τούτου ισοδυναμεί προς ψήφον τείνουσαν να ανατρέψη τας αρχάς των Ηνωμένων Εθνών, θα συνεπήγετο δε την απώλειαν εμπιστοσύνης προς τον διεθνή τούτον Οργανισμόν και θα υπέσκαπτε τα θεμέλια του".

Τις προσπάθειες του Μακαρίου ενίσχυε και η Επιτροπή "δικαιοσύνη για την Κύπρο", η ΑΧΕΠΑ και άλλες οργανώσεις. Οι προσπάθειες τους κυρίως στρέφονταν προς την αμερικανική Κυβέρνηση με τη ελπίδα ότι η Αμερική αν δεν ψήφιζε τουλάχιστον υπέρ της Κύπρου, θα κρατούσε αποχή στην ψηφοφορία που θα ακολουθούσε.

Το κάθε βήμα που προσφερόταν χρησιμοποιείτο για διαφώτιση, ακόμα και εκείνο των εφημερίδων.

Οι ενέργειες της κυπριακής αποστολής γίνονταν παράλληλα με εκείνες της ελληνικής αντιπροσωπείας που είχε ως αρχηγό τον κυπριακής καταγωγής διπλωμάτη Αλέξη Κύρου.

Ο Κύρου έγραψε χαρακτηριστικά στο βιβλίο του "Ελληνική Εξωτερική Πολιτική" για την περίοδο αυτή:

"Το χρονικόν διάστημα από της εγγραφής μέχρι των Δεκεμβριανών συνεδριάσεων κατηναλώθη εις εργώδη προπαρασκευήν του εδάφους. Η τοιαύτη προετοιμασία εγένετο είτε δι' εκδηλώσεων και πράξεων μη συνδεομένων μεν αμέσως με το κυπριακό, αλλ' ικανών να επηρεάσουν την εξέλιξιν τους είτε διά συστηματικής διαφωτίσεως των διαφόρων αντιπροσωπειών επί του εθνικού ζητήματος και της ελληνικής προσφυγής".

Στα πλαίσια των προσπαθειών αυτών τοποθετείται και η κυκλοφορία υπομνήματος της ελληνικής αντιπροσωπείας στα Ηνωμένα Έθνη προς τις διάφορες χώρες ως και Λευκής Βίβλου.

Στο υπόμνημα προειδοποιούσε ότι "πένθιμος θα ηχήση ο κώδων του αποικιακού ζητήματος εάν τα Ηνωμένα Έθνη παράδουν την σημασίαν του Κυπριακού θέματος και δεν υποστηρίξουν εν προκειμένω την αρχή της αυτοδιαθέσεως".

Προστίθετο στο υπόμνημα:

"Αι αποικιακαί δυνάμεις προσπαθούν να καταστήσουν το Κυπριακόν θέμα αντικείμενον μάχης εις τη οποίαν η τυχόν επίτευξις νίκης εκ μέρους των θα σημάνει το τέλος του αντιαποικιακού αγώνος εις τα Ηνωμένα **Εθνη**".